

торіях ветеринарно-санітарної експертизи на агропродовольчих ринках, в лабораторіях на призначених прикордонних інспекційних постах для проведення експрес-досліджень.

Література

1. Chen M., Zhao X., Zheng N., Zhang Y., Wang J. Fatty acid fingerprint enables linking forage and milk composition in assessing the geographical origin of Chinese Holstein cow milk. *Journal of Dairy Science*. 2025. S0022-0302(25)00278-4. <https://doi.org/10.3168/jds.2024-26156>
2. Maniaci G., Di Grigoli A., Bonanno A., Giosuè C., Iardi V., Alabiso M. Fatty acids as biomarkers of the production season of Caciocavallo Palermitano cheese. *Animals*. 2021. Vol. 11, No. 9. P. 2675. <https://doi.org/10.3390/ani11092675>
3. Ochoa-Flores A. A., Hernández-Becerra J. A., Velázquez-Martínez J. R., Piña-Gutiérrez J. M., Hernández-Castellano L. E., Toro-Mujica P., Chay-Canul A. J., Vargas-Bello-Pérez E. Chemical and fatty acid composition of Manchego type and Panela cheeses manufactured from either hair sheep milk or cow milk. *Journal of Dairy Science*. 2021. Vol. 104, No. 7. P. 7457–7465. <https://doi.org/10.3168/jds.2020-19301>

ПРОБЛЕМА ДОБРОБУТУ КРОЛЕМАТОК ПРИ РОЗМНОЖЕННІ

Корейба Л. В., Дуда Ю. В.,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна
lyudkorFLK@gmail.com

Вступ. Добробут тварин є важливою проблемою у тваринництві. Для оцінки стану й добробуту тварин необхідно враховувати їх здоров'я і поведінку. Умови утримання, годівлі та експлуатації зазвичай погіршують добробут тварин на різних рівнях, тому необхідно розробляти системи догляду і методи управління, які базуються на високому рівні благополуччя шляхом збереження продуктивних результатів [1-6].

Навколишнє середовище, що оточує тварин, та його характеристики мають вирішальне значення для добробуту тварин, а несприятливі фактори навколишнього середовища можуть сприяти появі стресу чи санітарних проблем [1, 7].

Мета нашої роботи полягала у вивченні впливу основних ендо- та екзогенних факторів на добробут та відтворювальну здатність кролиць в умовах кролеферм різної форми власності Дніпропетровської області.

Результати наших досліджень дозволили нам оцінити ті фактори, що найбільше впливають на репродуктивну функцію і тривалість життя самиць кроликів.

Вживання і відтворення кролиць зумовлені поєднанням харчових, екологічних й фізіологічних факторів, включаючи потреби у високоенергетичному раціоні, постійному фотоперіоді та управління частотою розмноження. Тому, основними факторами, що впливають на добробут та розмноження самиць кроликів є годівля і енергетичний баланс.

Збалансований раціон, часто з високим вмістом клітковини під час вирощування, допомагає підтримувати нормальну вгодованість та тривалу репродуктивну здатність кролиць. І навпаки, дефіцит енергії, особливо під час лактації, знижує репродуктивну здатність, розмір посліду та рівень виживання.

Обмеження простору може серйозно погіршити розвиток певних природних форм поведінки, знизити рівень активності чи посилити прояви ненормальної поведінки у тварин. Отже, клітки для утримання кролиць мають бути чистими і просторими. У сучасних виробничих умовах племінні кролики (як самиці, так і самці) зазвичай розміщуються в окремих клітках із дротяної сітки без підстилки. Хоча клітки і є основною проблемою утримання кролів в даний час, існують інші огріхи умов утримання, які можуть негативно впливати на добробут. При цьому враховують і умови навколишнього середовища. Високі температури викликають тепловий стрес, що знижує фертильність. Для максимального успіху розмноження кролиць необхідне належне освітлення протягом 14–16 год/день. У приміщеннях утримання кролиць необхідно контролювати температуру, відносну вологість, швидкість повітря, концентрацію пилу та газів і освітлення.

Беруть до уваги і репродуктивний менеджмент. Занадто часте розмноження призводить до «вигорання» кролиць. Оптимальний репродуктивний ритм та вік для розмноження мають вирішальне значення, оскільки надмірна вгодованість при першому паруванні збільшує ризик метаболічних проблем, таких як токсемія вагітності, а такі захворювання, як пастерельоз, спирохетоз, міксоматоз

і захворювання матки (мастит, метрит, піометра й аденокарцинома, яка поширена у кролиць старше 3 років), суттєво впливають на виживання та фертильність самиць.

Отже, ключовими факторами добробуту та розмноження кролиць є:

- управління дефіцитом енергії, особливо під час лактації та підтримку помірної фізичної форми кролиць;
- контроль основних параметрів мікроклімату у приміщенні для утримання;
- контроль репродуктивних захворювань у самиць (хвороби матки та молочної залози) та оптимального репродуктивного ритму і віку.

Література

1. Шевчик Р. С., Дуда Ю. В., Корейба Л. В., Самойлюк В. В. Добробут кролів та його оцінка. Тваринництво сьогодні. 2020. № 7. С. 70-72.
2. Дуда Ю. В., Алексеева Н. В., Корейба Л. В. Поширення інфекційних та інвазійних хвороб у кролів в умовах приватних господарств Дніпропетровської області. Актуальні аспекти біології тварин, ветеринарної медицини та ветеринарно-санітарної експертизи : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. викладачів і здобувачів вищої освіти, 16-17 черв. 2022 р. Дніпро: ДДАЕУ, 2022. С. 62-63.
3. Broom, D. M., & Fraser, A. F. (2007). Human-domestic animal interactions. *Domestic Animal Behaviour and Welfare*, 137-139. <https://doi.org/10.1079/9781845932879.0137>
4. Ibrahim, F. A. A. (1985). Studies on some factors affecting reproductive performance, milk production and preweaning growth in rabbits. M. Sc. Thesis, Faculty of Agriculture, Cairo University, Cairo, Egypt.
5. Hansen, L. T., & Berthelsen, H. (2000). The effect of environmental enrichment on the behaviour of caged rabbits (*Oryctolagus cuniculus*). *Applied Animal Behaviour Science*, 68(2), 163-178. [https://doi.org/10.1016/s0168-1591\(00\)00093-9](https://doi.org/10.1016/s0168-1591(00)00093-9)
6. Trocino, A., & Xiccato, G. (2010). Animal welfare in reared rabbits: a review with emphasis on housing systems. *World Rabbit Science*, 14(2). <https://doi.org/10.4995/wrs.2006.553>
7. McGlone, J. J. (2001). Farm animal welfare in the context of other society issues: toward sustainable systems. *Livestock Production Science*, 72(1-2), 75-81. [https://doi.org/10.1016/s0301-6226\(01\)00268-8](https://doi.org/10.1016/s0301-6226(01)00268-8)

ЯКІСТЬ І БЕЗПЕЧНІСТЬ РИБИ І МОРЕПРОДУКТІВ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Котелевич В. А., Гуральська С. В., Гончаренко В. В., Лігоміна І. П.

*Поліський національний університет, м. Житомир, Україна
valya.kotelevich@ukr.net*

Вступ. Головною метою продовольчої безпеки є забезпечення фізичного і соціального розвитку особистості та здоров'я населення. Визначальним у досягненні цієї мети є доступ населення до продуктів харчування відповідної якості і безпечності, у необхідній кількості і асортименті. Якість і безпечність харчових продуктів є найважливішим аспектом продовольчої проблеми та продовольчої безпеки. Пріоритетним питанням у формуванні спільної аграрної політики та виконанні завдань Продовольчої безпеки в Україні в рамках концепції «Єдине здоров'я» є проведення моніторингових досліджень харчових продуктів і продовольчої сировини (Котелевич В. А. та ін., 2023; Мусієць І. В. та ін., 2025). Важливою складовою національної безпеки держави є вирішення проблеми біологічної безпеки та біологічного захисту. Моніторингові дослідження надають можливість забезпечення і посилення контролю з якості і біобезпечності харчових продуктів і продовольчої сировини, а отже сприяють вирішенню цієї проблеми. Риба і морепродукти є не лише важливим джерелом білку, мінеральних речовин, омега-3 жирних кислот (які є у рибі і морепродуктах в ідеальній кількості), вітамінів групи А, В, а тунець – і вітамін Д, що забезпечують збалансоване харчування і здоров'я споживачів, але й унікальною сировиною для сільського господарства, фармацевтичної, косметичної та інших галузей промисловості. Проте, як зазначають науковці, вони не завжди відповідають вимогам за показниками якості і безпечності.

Мета дослідження. Шляхом моніторингу результатів наукових досліджень визначити актуальні питання, пов'язані з якістю і безпечністю риби і морепродуктів, як важливої складової продовольчої безпеки в Україні.

Аналіз останніх досліджень з теми. За результатами поглиблених мікробіологічних досліджень зразків риби свіжої, мороженої, охолодженої, соленої, копченої, оселедців, ікри, моллюсків та інших морепродуктів, напівфабрикатів і кулінарних виробів з морепродуктів було виділено 45